

The Views of Student Teachers on Experienced Teachers' Motivation Strategies at Learning-Teaching Process

Melek ÇAKMAK*, Yücel KAYABAŞI**

ABSTRACT. The main aim of this study is to investigate teacher candidates' views about motivation strategies used by teachers in learning and teaching process. Participants were the last year teacher candidates (n=432) from Gazi University, Gazi Education Faculty. A questionnaire which consists of 30 motivation strategies, prepared by the researchers was applied in the study.

Research findings show that student teachers think that experienced teachers use motivation strategies at "middle" level. A significant difference was found between gender and student teachers' views about motivation strategies used by experienced teachers. It was also found that there was a significant relationship between department of student teachers and their views about motivation strategies used by experienced teachers.

Key Words: Motivation strategies, student teachers, teaching-learning process.

* Assist. Prof. Dr., Gazi University, Faculty of Education

** Assist. Prof. Dr., Gazi University, Faculty of Education

SUMMARY

Motivation can be defined in different ways. Motivation is related to wonder, interest and competition as well as fundamental human needs. Motivation can be grouped as internal and external motives. External motive emerges as a result of the effects coming from outside such as rewards whereas internal motive emerges as a result of the effects from inside such as interest, wonder (Çakmak & Ercan, 2003). On the other hand, motivation is one of the reasons of students' learning difficulties and discipline problems in the classrooms.

In this situation, teachers have important responsibilities in effective teaching and learning atmosphere (Ergun, 2002; Çelik, 2002; Ercan, 2003; Öncü, 2003; Yüksel, 2004). Teachers have many responsibilities such as lesson planning, assessment students' achievement and one of the responsibilities might be obtaining motivation in teaching and learning process. However, it might not an easy task to motivate students. Researchers have suggested important points such as explaining the aims of the courses, making subjects interesting for students, using feedbacks. It should be noted that teachers need to consider students' cognitive, social, emotioanl and psycomotor skills when motivate students. Research on motivation indicate that researchers (e.g. Ergun, 2002; Çelik, 2002; Ercan, 2003; Öncü, 2003; Yüksel, 2004) generally have studied about motivation in theoretical base which suggests that there is a need to investigate the issue in practice as well. What some of the researchers suggest about motivation are as follows: instruction should be meaningful for students, different teaching methods should be used, students should see teacher as a model, students should be active and also be participant in teaching process.

Purpose and significance: The main aim of this study is to investigate teacher candidates' views about motivation strategies used by teachers in learning and teaching process. Based on this, the following questions were investigated:

- 1- What are teacher candidates' views about motivation strategies used by experienced teachers for motivating students?
- 2- Do teacher candiates' views about motivation strategies used by experienced teachers for motivating students change according to their gender?
- 3- Do teacher candiates' views about motivation strategies used by experienced teachers for motivating students change according to their subject area?

Methods: In this descriptive study, participants were the 432 last year teacher candidates from Gazi University Gazi Education Faculty. A questionnaire which consists of 30 motivation strategies, prepared by the researchers was applied in the study. Motivation strategies used in the questionnaire was prepared by considering related literature. After pilot study, experts' views were also taken into consideration. In analyzing data in this study, a various statistical procedure were followed and SPSS packet programme was used at the analysis process.

Results: When the distribution of teacher candidates' views about motivation strategies of experienced teachers; teacher candidates ($= 2.36$) reported that experienced teachers use the item of 'to use visual-auditory materials' at the least level whereas they reported that experienced teachers use the item 'be expert on subject area' and the item of 'be fair to students' at the highest level ($=3.78$). When teacher candidates' views about experienced teachers' motivation strategies were analysed in general, it is seen that teacher candidates reported that experienced teachers use these motivation strategies at the 'middle' level.

A significant difference was not found between gender and student teachers' views about motivation strategies used by experienced teachers. It was also found that there was a significant relationship between department of student teachers and their views about motivation strategies used by experienced teachers. In sum, the recommendations of this research can be given as follows:

Motivation is one of the important factors in order to obtain effective teaching. Therefore, student teachers should be well-trained about motivation strategies because they will need this in their own teaching.

Even though it is an important factor, there is limited research about motivation strategies in practice. The literature generally point out the issue in a theoretical base instead of practical base. This suggests that there is a need to make research about motivation. Both experienced and novice teachers', even teacher candidates' motivation strategies should be investigated more by researchers who study on this issue.

This study was limited about the sample used. More larger sample can be used in the future research. In this study, instruments for collecting data was survey. A various research techniques and a various data collection instruments can be used in the future researches.

Student teachers should be acquire knowledge and skills about motivation and motivation strategies with respect to how they would ensure motivation in effective teaching and learning context. This might be very useful for student teachers and they will face less trouble about motivation strategies in the real teaching atmosphere.

Öğrenme-Öğretme Sürecinde Öğretmenlerin Kullandıkları Motivasyon Stratejileri Konusunda Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Melek ÇAKMAK* Yücel KAYABAŞI**

Öz. Bu araştırmanın amacı; öğretme-öğrenme sürecinde deneyimli öğretmenlerin kullandıkları motivasyon stratejileri konusunda öğretmen adaylarının görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın örneklemini, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencileri (n=432) oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının görüşlerini almak için, araştırmacılar tarafından geliştirilen ve 30 motivasyon stratejisini kapsayan bir anket uygulanmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre, öğretmen adaylarının deneyimli öğretmenlerin motivasyon stratejilerini “orta” düzeyde kullandıklarını belirttikleri görülmektedir. Araştırmanın bir diğer bulgusuna göre, öğretmen adaylarının, deneyimli öğretmenlerin öğrencilerini motive etme stratejilerine yönelik görüşleri adayların cinsiyet değişkenine göre farklılaşmaktadır. Ayrıca öğretmen adaylarının branşları ile deneyimli öğretmenlerin öğrencileri motive etme stratejilerine yönelik öğretmen adaylarının görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: Motivasyon stratejileri, öğretmen adayları, öğretme-öğrenme süreci.

* Yrd. Doç. Dr., Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi

** Yrd. Doç. Dr., Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi

GİRİŞ

Eğitimde en önemli konulardan biri de motivasyondur (Ames, 1990). Motivasyon, bir hedefe ulaşmada, enerji veren, onu güçlendiren ve yönelten bir güçtür (Yüksel, 2007, s.80). Başka bir ifadeyle motivasyon, bireyi davranmaya yönlendiren güçtür (Yazıcı, 2008, s. 423). İlgili literatür incelendiğinde araştırmacıların zaman zaman motivasyon, zaman zaman da güdülenme kavramlarını kullandıkları dikkat çekmektedir. Brophy (1987)'e göre, öğrenmede motivasyon genel bir deneyimle elde edilen, fakat özellikle aile, öğretmenler gibi belli kişiler tarafından oluşturulan sosyalleşme, beklentilerin iletişimi, model alma yolu ile gayret gerektiren bir yetenektir. Yüksel (2007, s.80)'e göre öğrenme için motivasyon iki kategoride açıklanabilir: (1)Bireyin içsel ihtiyaçlara karşı geliştirdiği tepkileri ifade eden içsel motivasyon, (2) dışarıdan verilen pekiştireçlerin (ödül, ceza, baskı vb.) etkisi sonucu ortaya çıkan dışsal motivasyon.

Genel anlamda motivasyonu açıklayan birçok görüş vardır. Bunlardan insancıl görüşü temsil eden Maslow'a göre insanı davranışa iten nedenler onun "ihtiyaçları"dır ve bu ihtiyaçlar belli bir hiyerarşi içerisinde yer alırlar. Bu ihtiyaçlar: fizyolojik ihtiyaç, güvenlik ihtiyacı, sevgi ve ait olma ihtiyacı-statü kazanma, merakını giderme ihtiyacı, estetik ihtiyacı ve kendini gerçekleştirme ihtiyacı olarak sıralanabilir (Ercan, 2003, s.110).

İnsancıl yaklaşımın yanında, davranışçı yaklaşım ve bilişsel kuram da motivasyonu değişik bakış açılarıyla ele almışlardır. Örneğin davranışçı yaklaşımda güdüler, şartlanma ve modelden öğrenme yoluyla gerçekleşmektedir. Gdülenmede davranışsal yaklaşımın etkililiği, büyük ölçüde pekiştireçlere ve bu dışsal güdülenmeye bağlıdır. Buna göre, öğrenci kendi amaçlarını bir kenara bırakıp, kendini ödüle götüren amaçlara yönelebilir (Öncü, 2003). Bilişsel kurama göre ise, öğrencinin anlama, ön kestirmede bulunma gibi ihtiyaçları ön plana çıkmakta ve birey düzen, dünyayı anlama ve denge kurabilme ihtiyaçlarından dolayı güdülenmektedir (Yüksel,2004).

Araştırmacılar tarafından genellikle içsel ve dışsal olmak üzere motivasyonun iki boyutundan söz edilmektedir. Dışsal motivasyon dışarıdan etki eden ödül, zeka, baskı gibi birtakım etkiler sonucu ortaya çıkmaktadır. İçsel motivasyon ise ilgi, merak, ihtiyaç gibi bireyin içinden gelen etkilerle ortaya çıkan motivasyon türüdür (Öncü, 2003). Her öğrencide içsel motivasyon olabileceği gibi, ilgi ve konu alanlarına göre bu durum farklılaşabilmektedir. Örneğin matematik öğrenmek için hiçbir dış etki olmadan kendiliğinden sürekli olarak matematik çalışan bir öğrencinin bu konu alanına içsel motivasyonu olduğu söylenebilir. Aynı öğrencinin farklı bir konu alanına aynı öğrenme istekliliğini göstermediği gözlenebilir. Bu durumda bu öğrenciyi bu konu alanları için motive etmede dışsal motivasyon unsurlarından yararlanılabilir.

Motivasyon eksikliği, öğrencilerin öğrenme güçlükleri ve disiplin olaylarının önemli bir kısmının kaynağını oluşturmaktadır. Öğrencilerin öğrenmeye karşı tutumları ve düşüncelerinin nasıl geliştiği ve öğrenmeyi kolaylaştıran faktörlerin

neler olduğu gibi konularda eğitim ortamında öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Burada öğretmenlere düşen en önemli görevlerden biri, öğrencilere öğretme-öğrenme atmosferinde rehberlik etmektir. Öğrencilerin, öğretme-öğrenme sürecinde öğrenmeye istekli olmaları, öğretme-öğrenme ilkelerine uymaları, öğretme ortamında görev ve sorumlulukları daha dikkatli ve istekli yapmalarını sağlamaktadır. Bu da öğretmenlerin sınıf atmosferinde anlatılan konuya yönelik öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini toplama konusunda sorumlulukları olduğunu göstermektedir (Lumsden, 1994).

Öğrenci motivasyonu, öğrencinin isteğiyle, aynı zamanda öğrencinin akademik aktivitelerine katılımı ve hedefleri ile doğru orantılıdır. Öğrenciler bir görevi yerine getirmek için aynı şekilde motive edilmelerine rağmen, motivasyonlarının kaynağı kişiden kişiye farklılık gösterebilir. Öğrenmeye doğrudan motive edilen bir öğrenci, öğrenme ve başarı hissi için etkinliklere aktif bir şekilde katılırken, dolaylı olarak motive edilen bir öğrenci sadece bir ödül elde etmek ya da notlar, öğretmenlerin beğenisini kazanmak gibi durumların dışında bazı cezalardan kaçınmak için de performans gösterebilir (Lepper, 1988). Öğrencilerin öğrenme atmosferinde öğrenmeye karşı motivasyonları son derece önemlidir. Bunun önemli olduğunu gösteren pek çok örnek verilebilir. Öğrenmede motivasyon; anlamlılık, değer, akademik bilgilerin öğrenene yararlı olması gibi bazı unsurlarla doğrudan ilişkilidir (Marshall, 1987).

Öğrenme-öğretme atmosferinde motivasyonu sağlamak için öğretmen sınıf ortamında çeşitli motivasyon stratejilerini kullanabilir. Eğer öğretmen öğrencilerine sınıfı herkesin değer verildiği ve saygı duyulduğu, sevecen, destekleyen bir eğitim ortamı olarak oluşturabilirse; öğrencilerin öğrenme sürecinde daha aktif olacakları gözlenebilir. Öğrencileri derse motive etmede öğretmenin yararlanabileceği bir diğer strateji de sınıf içi ve sınıf dışı ödev ve proje çalışmalarınıdır. Ödevlerin konuyu araştırmak, pekiştirmek, tekrarlamak vs. gibi çok sayıda yararları olduğu söylenebilir (Fidan, 1986; Yapıcı, 1995). Ayrıca görevleri kısa süreli, belli hedefler açısından tanımlamak öğrencilerin başarı ile çaba arasındaki ilişkiyi kurmalarında yardımcı olmaktadır (Stipek, 1988). Diğer taraftan kullanılan ödüllerin, motivasyonu azaltma potansiyeline etkisi olabileceği düşünülerek dikkatle kullanılması gerekir. Kısaca öğrenmede motivasyonu desteklemek için, kıyasıya performans ve yarışmalardan çok öğretmen öğrenmeyi, görevlerini, sorumluluklarını ve çalışmanın öğrenciye sağlayacağı katkıları vurgulamalıdır.

Ancak sınıflarda öğretmenlerin tüm bunları yapmaları çok da kolay olmamaktadır. Bu alanda çalışan bazı araştırmacılar (Ergun, 2002; Çelik, 2002; Ercan, 2003; Öncü, 2003; Yüksel, 2004) öğretmenlere sınıf ortamında motivasyon eksikliği görünen öğrenciler için dikkate alınması gereken öneriler getirmişlerdir. Ergun'a (2002, 101-115) göre öğrencilerin ilgilerini anlama, konunun kullanılabilirliğini açıklama, öğrencilerin başarı beklentisi oluşturmalarına yardımcı olma, dersi ilginç hale getirme, öğrencilerde istek uyandırma ve ödüller kullanma motivasyonu sağlamada kullanılacak bazı stratejilerdir. Benzer bir yaklaşımla Çelik (2003, s.108), motivasyonu sağlama konusunda, başarı için uygun ortamlar hazırlama, öğrenciye kendi performansını ve mantıklı hedefler seti belirlemesini

öğretme, gösterilen çaba ve elde edilen sonuçlar arasındaki ilişkiyi anlama konusunda öğrenciye yardımcı olma, öğrencinin geçmiş yaşantılarıyla dersleri arasında bağlantı kurma, ilgi ve istek konusunda model oluşturma, öğrencilerin aktif katılımını sağlayıcı ortam hazırlama, öğrencilerin yaratıcı sonuçlar elde etmesine yardımcı olma ve öğrencilerin sınıf arkadaşlarıyla etkileşimde bulunabileceği bir ortam hazırlama gibi hususlara işaret etmiştir. Sıralanan bu öneriler; öğretmenlerin öğrencilerinin motivasyonunu sağlamada ya da artırmada onların bilişsel, duyuşsal, psiko-motor ve aynı zamanda sosyal becerilerini dikkate almaları gerektiği sonucuna götürmektedir. Motivasyon konusunda yapılan çalışmalar incelendiğinde, araştırmacıların daha çok teorik olarak konuyu inceledikleri ve öneriler getirdikleri gözlenmektedir.

Özetle, motivasyon etkili öğretim için önemli bir faktördür ve öğretmen davranışlarının öğrenci davranışlarını etkilediği dikkate alındığında, öğretmenlerin öğretim sürecinde önemli rolleri vardır (Çakmak ve Ercan, 2003).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı öğretmen adaylarının, deneyimli öğretmenlerin öğrencilerini motive etme stratejileri konusundaki görüşlerini belirlemektir. Bu temel amaç doğrultusunda araştırmada şu alt problemlere cevap aranmıştır:

1-Öğretmen adaylarının, deneyimli öğretmenlerin öğrencilerini motive etme stratejileri konusundaki görüşleri nelerdir?

2-Öğretmen adaylarının, deneyimli öğretmenlerin öğrencilerini motive etme stratejilerine yönelik görüşleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir fark var mıdır?

3-Öğretmen adaylarının, deneyimli öğretmenlerin öğrencilerini motive etme stratejilerine yönelik görüşleri ile devam ettikleri program alanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

YÖNTEM

Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi son sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesine bağlı 8 farklı program dalında öğrenim gören 432 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kız	252	58.3
Erkek	180	41.7
Toplam	432	100,0

Tablo 1de görüldüğü üzere, araştırmaya 252'si (% 58,3) kız, 180'i (% 41,7) erkek olmak üzere toplam 432 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının devam ettikleri programa göre dağılımı ise Tablo 2' de verilmektedir.

Tablo-2' de görüldüğü üzere araştırmacılar tarafından tespit edilen programlarda okuyan öğretmen adaylarının 101'i (%23.4) Türkçe öğretmenliği, 72'si (%16.7) İlköğretim matematik öğretmenliği, 65'i (%15) Kimya öğretmenliği, 54'ü (%12.5) Fizik öğretmenliği, 29'u (%6.7) Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği, 25'i (%5.8) Ortaöğretim matematik öğretmenliği, 22'si (%5.1) Biyoloji öğretmenliği ve 64'ü (%14.8) diğer programlardadır.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Programlara Göre Dağılımı

Program	f	%
Türkçe Öğretmenliği	101	23,4
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	72	16,7
Kimya Öğretmenliği	65	15,0
Fizik Öğretmenliği	54	12,5
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği	29	6,7
Ortaöğretim Matematik Öğretmenliği	25	5,8
Biyoloji Öğretmenliği	22	5,1
Diğer	64	14,8
Toplam	432	100,0

Veri Toplama Süreci

Araştırmanın verileri 2004-2005 eğitim-öğretim yılı ikinci döneminde Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi öğretmen adaylarından (n=432) araştırmacılar tarafından geliştirilen bir anket ile toplanmıştır. Ankette yer alan otuz motivasyon stratejisi yapılan literatür taramasına dayanılarak hazırlanmıştır. Anket hazırlandıktan sonra 35 öğretmen adayı üzerinde denenmiştir. Ayrıca, araştırmanın geçerliği için hazırlanan anket konusunda uzman görüşleri alınmıştır. Anketin ilk aşamasında 33 madde yer alırken, uzman görüşlerine dayalı olarak üç madde kapsam dışı bırakılmıştır. Araştırmada beşli Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılmıştır: “Tamamen Katılıyorum (5)”, “Çoğunlukla Katılıyorum (4)”, “Orta Derecede Katılıyorum” (3), “Az Katılıyorum(2)”, “Hiç Katılmıyorum”. Ayrıca seçilen örneklem üzerinde yapılan anket uygulanmasının güvenilirliği oldukça yüksek çıkmıştır (Cronba - alfa = .9402).

Veri Analizi

Araştırmanın birinci alt problemine cevap bulmak için öğretmen adaylarının görüşlerinin dağılımını yansıtan bir tablo hazırlanmıştır. Tabloda her bir stratejiye yönelik öğretmen adaylarının görüşlerinin dağılımının yüzde (%) ve frekansları (f) verilmiştir. İkinci alt problem için öğretmen adaylarının motivasyon stratejilerine yönelik görüşlerinin öğretmen adaylarının cinsiyetine göre farklılık gösterip göstermediği “Tek Yönlü Varyans Analizi” testi kullanılarak test edilmiştir. Araştırmanın son alt probleminde öğretmen adaylarının motivasyon stratejilerine yönelik görüşlerinin öğretmen adaylarının devam ettikleri programa göre farklılık gösterip göstermediği “Tek Yönlü Varyans Analizi” ve “Tukey testi” ile test edilmiştir. Yapılan istatistiksel işlemlerde SPSS (11.0) paket programından yararlanılmıştır. Ölçekteki aralıklar eşit olduğundan ve 5 sütun 4 aralıktan meydana

geldiği için bir aralığın değerini hesaplamak için (4/5) düşüncesinden hareket ederek seçeneklere ait sınırlar belirlenmiştir.

Seçenekler	Sınırlar
Tamamen Katılıyorum	4.21-5.00
Çoğunlukla Katılıyorum	3.41-4.20
Orta derecede katılıyorum	2.61-3.40
Az Katılıyorum	1.81-2.60
Hiç Katılmıyorum	1.00-1.80

BULGULAR

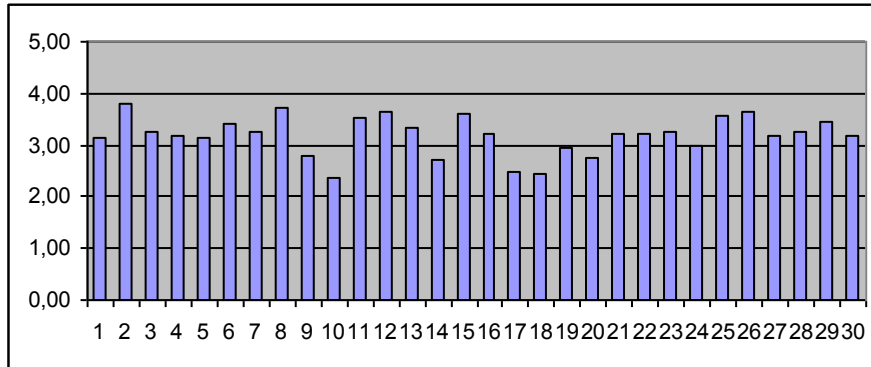
Araştırmada bulgular alt problemler doğrultusunda sırasıyla tartışılmaktadır.

1. Alt Problem: Öğretmen adaylarının deneyimli öğretmenlerin öğrencilerini motive etme stratejileri konusunda görüşleri nelerdir?

Bu alt probleme yönelik öğretmen adaylarının görüşlerinin dağılımı Tablo-3'te verilmektedir.

Tablo-3'te öğretmen adaylarının deneyimli öğretmenlerin motivasyon stratejileri konusunda görüşlerinin dağılımı incelendiğinde; öğretmen adaylarının deneyimli öğretmenlerin en az "Öğretim sürecinde görsel-işitsel araç, gereç ve materyallerden yararlanma" stratejisini ($\bar{x} = 2.36$), en fazla ise "Konusuna ve alanına hakimiyetini gösterme" ($\bar{x} = 3.78$) ve "Öğrencilerine eşit davranma" stratejisini ($\bar{x} = 3.78$) kullandıkları yönünde görüş bildirdikleri gözlenmektedir. Diğer stratejilere yönelik aritmetik ortalamalar bu iki değer arasında değişmektedir ve bu stratejilerin ise; "Öğrencilerine eşit davranma" ($\bar{x} = 3.74$); "Öğrencilerine alaycı davranmama" ($\bar{x} = 3.66$); "Davranışlarında adil ve tutarlı olma" ($\bar{x} = 3.65$) olarak sıralandığı görülmektedir. Her bir stratejiye yönelik aritmetik ortalamalar Grafik-1 de verilmiştir.

Grafik-1 Motivasyon Stratejilerine Ait Aritmetik Ortalama Değerler

2. Alt Problem: Öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile deneyimli öğretmenlerin öğrencilerini motive etme stratejilerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Deneyimli Öğretmenlerin Öğrencilerini Motive Etme Stratejilerine İlişkin t testi Dağılımı

Cinsiyet	n	\bar{x}	S	sd	t	P
Kadın	246	3,06	0,67	424	3,81	0,000*
Erkek	180	3,31	0,65			

$P \leq 0.05$

Tablo 4' de öğretmen adaylarının, deneyimli öğretmenlerin öğrencilerini motive etme stratejilerine yönelik görüşleri incelendiğinde, kadın öğretmen adaylarının “orta” ($\bar{x}=3,06$) ve erkek öğretmen adaylarının da “orta” ($\bar{x}=3,31$) düzeyde deneyimli öğretmenlerin motive etme stratejilerini kullandıkları yönünde görüş bildirdiği görülmektedir. Erkek öğretmen adayları ($S=0,65$), kadın öğretmen adaylarına göre ($S=0,67$) daha homojen değerlendirme yapmışlardır. Erkek ve kadın öğretmen adaylarının görüşleri arasında [$t_{(424)}= 3,81$, $p<.05$] anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Başka bir ifadeyle öğretmen adaylarının cinsiyetine göre, deneyimli öğretmenlerin öğrencilerini motive etme stratejilerine ilişkin görüşleri birbirinden farklıdır.

3. Alt Problem: Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri program ile deneyimli öğretmenlerin öğrencilerini motive etme stratejilerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 5. Öğretmen Adaylarının Programlarına Göre Deneyimli Öğretmenlerin Öğrencilerini Motive Etme Stratejilerine İlişkin Görüşlerinin t testi Dağılımı

Program	N	\bar{x}	S	F	P<.05	Tukey
1. İlköğretim Matematik öğretmenliği	72	2,89	,66	5,86	,000	(1-1), (1-8)
2. Türkçe öğretmenliği	101	3,37	,62			
3. Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği	29	3,29	,74			
4. Kimya öğretmenliği	65	3,08	,59			
5. Fizik öğretmenliği	54	3,23	,81			
6. Biyoloji öğretmenliği	22	2,92	,73			
7. Ortaöğretim Matematik öğretmenliği	25	2,80	,54			
8. Diğer	64	3,35	,55			
Toplam	432	3,16	,67			

$P < .05$

Tablo 5’de öğretmen adaylarının devam ettikleri program ile deneyimli öğretmenlerin öğrencileri motive etme stratejileri ile ilgili görüşleri arasındaki ilişki dağılımı incelendiğinde ve dağılımın standart sapma değerlerine bakıldığında, “en homojen” değerlendirmeyi Ortaöğretim Matematik (S=,54) “en heterojen” değerlendirmeyi ise, Türk Dili ve Edebiyatı (S=,74) öğrencilerinin yaptığı görülmektedir. Çalışmada, öğretmen adaylarının branşları ile adayların deneyimli öğretmenlerin öğrencileri motive etme stratejilerine yönelik görüşler arasında (F=5,866, p<.05) anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Elde edilen bulgular doğrultusunda araştırmada ulaşılan sonuçlar ve sonuçlar doğrultusunda geliştirilen öneriler şunlardır:

Öğretmen adaylarının deneyimli öğretmenlerin motivasyonu sağlama stratejilerine yönelik görüşlerinin dağılımı incelendiğinde “öğrencilerine alaycı davranmama” (%34), “öğrencilerine eşit davranma” (%29.2) ve “esprili ve hoşgörülü olma” (%24.1) stratejilerine özellikle daha çok katıldıkları görülmektedir. Diğer taraftan adayların “öğrencilerine istedikleri konuda proje çalışması yapmaları için alternatif konular önerme” (%28.5), “sınıfta grup çalışması(işbirliğine dayalı öğrenme ortamı) fırsatları oluşturma” (%25.5) ve “öğretim sürecinde görsel-işitsel araç-gereç ve materyalden yararlanma” (%24.5) stratejilerine hiç katılmadıkları dikkat çekmektedir.

Öğretmen adaylarının deneyimli öğretmenlerin motivasyon stratejileri konusunda görüşlerinin genel dağılımı incelendiğinde; öğretmen adaylarının öğretmenlerin öğrencilerini motive etme stratejilerini “orta” düzeyde kullandıkları yönünde görüş bildirdikleri gözlenmiştir.

Araştırmanın bir diğer sonucuna göre, öğretmen adaylarının, deneyimli öğretmenlerin öğrencilerini motive etme stratejilerine yönelik görüşleri cinsiyetlerine göre farklılaşmaktadır. Bu sonuç öğretmen adaylarının cinsiyetine göre, deneyimli öğretmenlerin öğrencilerini motive etme stratejilerine ilişkin görüşlerinin birbirinden farklı olduğunu göstermektedir.

Son olarak araştırmada, öğretmen adaylarının devam ettikleri program ile adayların deneyimli öğretmenlerin öğrencileri motive etme stratejilerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur.

Bu sonuçlar öğretmen adaylarının aldıkları formasyon dersleri ve okullardaki gözlemleri bütünleştirdiklerinde oluşturdukları motivasyon imajına göre öğretmenleri değerlendirdikleri sonucuna götürmektedir. Sınıf atmosferinde motivasyon stratejileri konusunda yapılan bu çalışma, daha geniş bir örneklem üzerinde, farklı veri toplama tekniklerinden de yararlanarak detaylı bir biçimde araştırılabilir.

KAYNAKLAR

- Ames, C.A. (1990) Motivation: What Teachers Need to Know. *Teachers College Record*. 91(3), 409-421.
- Brophy, J. (1987) On Motivation Students. Occasional Paper No:101. East Lansing Michigan:Institute for Research on Teaching, Michigan State University, October. ED 276724.
- Çakmak, M. ve Ercan, L. (2003) Student teachers' views on the role of motivation for mathematics teaching. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:25, 31-37.
- Çelik, V. (2003) *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ercan, L. (2003) Motivasyon. (Editör: L.Küçükahmet) *Sınıf Yönetimi* Ankara: Nobel Yayınları.
- Ergün, M. (2002) Sınıfta Motivasyon. (Editör: E.Karip) *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Fidan, N. (1986) *Okulda Öğrenme ve Öğretme*, Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Marshall, H.H. (1987) Motivational Strategies of Three Fifth-Grade Teachers. *The Elementary Schools Journal*. 88 (2), 135-150.
- Lepper, M.R. (1988) Motivational Considerations in the Study of Instruction. *Cognition and Instruction*. 5 (4), 289-309.
- Lumsden, L.S. (1994) Student Motivation to Learn. *ERIC Clearinghouse on Educational Management*. ED370200. Number 92.
- Öncü, H. (2003) Motivasyon (Güdülenme). (Editör: L.Küçükahmet) *Sınıf Yönetimi* Ankara: Nobel Yayınları.
- Stipek, D. (1988) *Motivation to Learn: From Theory to Practice*. Enhlewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Ulusoy, A. ve Diğerleri, (2002) *Gelişim ve Öğrenme*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yapıcı, N. (1995) İlkokullarda Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Ev Ödevi Konusundaki Görüşlerinin Belirlenmesi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Yazıcı, H. (2008) Motivasyon (Editör: Yaşar Özbay ve Serdar Erkan) *Eğitim Psikolojisi*, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Yüksel, G. (2004) Öğrenme için Motivasyon (Editör: Ş.Erçetin ve Ç.Özdemir) *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Asil Dağıtım.